

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XVI. Testimonium Gregorij Nysseni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

sanguis Domini, vt sunt sub illis speciebus, signa sunt eiusdem corporis, & sanguinis, vt fuerunt in cruce; representat enim Eucharistia passionem Christi. Et ideo fortasse Basilius, & alij Patres non vocant Eucharistiam figuram, seu typum, sed antitypon; quia, vt diximus, antitypa non dicuntur quælibet figuræ, sed illæ tantum, quæ nihil ferè differunt à veritate. Porro panis & vinum, remoto corpore Domini, non ita ad viuum representant corpus, & sanguinè, vt dici possint antitypa. Basilius enim representabat Agnus Paschalis, & tamen non dicebatur antitypon, sed typus. At si sub specie panis sit verè corpus Christi, tum verè Eucharistia erit antitypon corporis in cruce immolati. Vnde Chryostomus homil. 17. in epistolam ad Hebr. dicit, Eucharistiam esse typum, seu figuram sacrificij crucis: & tamen ibidem asserit, nunc eundem Christum offerri, qui tunc oblati fuit. Simile esset, si Rex aliquis grauissimè bello confecto idem ipsum bellum ad oblectandum populum in scena representari vellet, & ipse idem, qui verè pugnarat, in scena seipsum representaret: esset enim ipse verè antitypon sui ipsius. Similia habemus in alijs Christi representacionibus: nam cum tribus diebus latuit, & tandem tertia die inuentus est in templo, significare voluit, teste Ambrosio in 2. Lucae, se triduo futurum in sepulchro absconditum, & tandem tertia die resurrecturum. Et Matt. 17. cum transfiguratus est in monte coram Prophetis, & Apostolis, significare voluit se eo modo videndum in gloria cælesti ab omnibus Sanctis veteris & noui Testamenti. Ipse igitur non semel fuit typus, & figura sui ipsius.

CAPVT XVI.

Testimonium Gregorij Nysseni.

SANCTVS GREGORIVS NYSSENSIS, S. Basilij frater, insigne testimonium nobis præbet: ex quo etiam intelligi posset, quid Basilius sensisset, si ea re vlla dubitatio oriretur. Constat enim Nyssenum in iis, quæ ad fidem pertinent, nulla in re à Basilio differuisse. Igitur in libro de vita Moyſis, vbi disputat de Manna Iudeorum, & eum cibum cum Eucharistia confert, sic loquitur de Eucharistia: *Panis est absque semine, absque aratione, absque illo humano opere nobis paratus. Is de super descendit, non paratur in terris. Panis enim, qui de cælo descendit, qui seruis cæli*

est, qui anigmaticè hac historia significatur, non incorporea quadam res est: quo enim pacto res incorporea corpori cibus fiet? res autem qua incorporea non est, corpus omnino est. Hæc ille. Hic duo habemus, quæ excludunt omnes, quæ fingi possent ab aduersariis, expositiones. Nam PRIMO Gregorius dicit; Panem Eucharistiæ sine semine, sine aratione, sine opere humano fieri; quod certè non conuenit pani triticeo: loquitur igitur de vero corpore Christi, cui illa omnia conueniunt.

SECUNDO dicit, eundem panem corpore manducari: non ergo loquitur de corpore Domini, ut est in cælo, & sola fide sumitur, sed de vero corpore, ut est in Eucharistia.

Idem Gregorius in orat. Catechetica, cap. 36. & 37. multa habet expressè de veritate huius Sacramenti, & citatur hic locus ab Euthymio in Panoplia, p. 2. tit. 21. & à Bessarione in lib. de verbis consecrationis. Inter alia dicit, & sæpius repetit, corpus Christi immortale coniungi per Eucharistiã cum nostro mortali corpore, & illud sibi simile reddere, id est, efficere, ut gloriosum & immortale aliquando resurgat: *Quemadmodum, inquit, parum fermenti totam massam sibi similem reddit; sic & corpus illud, quod à Deo factum est immortale, in nostrum corpus ingrediens totum in se transfert, atq; commutat. Nam, ut pestiferum cum salubri commistum, illud efficit perniciosum; sic & corpus immortale reddit totum illud, in quo susceptum est, natura simile immortali.* Et infra: *Fidelium corporibus coniungitur, & ea coniunctione cum immortali, homo etiam immortalitatis particeps fiat.* Hæc ille.

SECUNDO quærit, quomodo possit vnum corpus toti mundo communicari, & tamen semper integrum maneat: quæ quidem quæstio absurdissima esset, si tantum in signo corpus Christi manducaretur; nulla enim difficultas in ea re fingi posset: *Considerandum est, inquit, quomodo fieri queat, & cum vnum illud corpus assidue per totum orbem terrarum tot fidelium millibus impertiatur; totum cuiusq; per partem euadat, & in seipso totum permaneat.* Hæc ille.

TERTIO, responder ad quæstionem, ac dicit, panem qui ponitur in altari, conuerti in carnem Christi, & eo modo omnes, qui eo pane vescuntur, verè sumere Christi carnem sine vllò eius detrimento: quæ sanè est acutissima, & verissima responsio. Nam vult dicere, ut habeamus, & comedamus veram Christi carnem, non esse opus, ut Christus de cælo

descendat, sed manente illo saluo, & incolumi in celo, & quotidie panem in corpus eius, & eo modo à multis manducari.

Quòd autem non loquatur de mutatione panis in carnem per solam significationem, vt aduersarij dicere solent, sed de vera, & reali mutatione, patet PRIMÒ, ex ipsa quaestione, quæ (vt dixi) inepta esset, si de mutatione significationis ageretur. SECUNDO, patet ex ipsa eius explicatione; dicit enim, ita mutari nunc panem in carnem Domini virtute verborum ipsius quemadmodum cum ipse in terris viueret, mutabatur panem quo ipse vesceretur, in carnem ipsius. TERTIO patet, quia dicit hanc mutationem fieri diuina virtute, seu virtute diuine benedictionis: nulla autem virtus requirebatur ad mutationem significationem, cum sit res merè voluntaria. Hæc autem sunt verba eius: *Diuinum illud corpus panis nutrimentum accepit, idem quodammodo erat cum illo cibo. (vt diximus) in eius corporis naturam immutato.* Et infra: *Quamobrem recte etiam nunc Dei Verbo sanctificatum panem in Dei Verbi corpus credimus immutari.* Et infra: *Hæc autem tribuit virtute benedictionis in illud (corpus Domini) rerum quæ videntur (id est panis, & vini) naturam mutans.* Hæc ille. Quæ tam perspicua sunt, vt non fuerit ausus vllus aduersariorum, quod sciam, ad hæc loca respondere, vel aliquid ex hoc auctore nobis obicere.

CAPVT XVII.

Testimonium Optati Mileuitani.

OPTATVS MILEVITANVS floruit eodem tempore, quo Ambrosius, & Basilius, vt patet ex libro contra Parmenianum, vbi scribit se vixisse tempore Siricij Papæ, qui Damaso successerat. Is igitur in 6. lib. contra Parmenianum, sic ait: *Quid enim est tam sacrilegum, quam altaria Dei, in quibus aliquando & vos obtinistis, frangere, radere, remouere? in quibus vota populi, & membra Christi portata sunt: quo Deus omnipotens inuocatus, quo postulatus descendit Spiritus sanctus, vnde à multis peruenit salutis aterna, & tutela fides, & spes resurrectionis accepta est.* Et infra: *Quid est altare, nisi sedes corporis, & sanguinis Christi? Et infra: Quid vos offenderat Christus, cuius illic per certa momenta corpus, & sanguis habitabat?* Et infra: *Hoc tam*

immutat